

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 21 • Perjantaina 27. toukokuuta 2005

56. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 1 €

Ihan naarmuita ei piironki ole evakkomatkaansa selvinnyt.

Kurkijokelaisen peilipiirongin evakkovuodet

Ei tiedä huonekalukaan elämänsä vaiheita. Sen useiden kymmenien vuosien mittaiseen elinkaareen saattaa mahtua monenlaisia vaiheita erilaisten ihmisten asunnoissa, kohtaloissa ja jopa evakkomatkojen kurimuksissa. Matkoilla, joilla saattaa tulla rypyjä pintaan enemmän, kuin mitä ikä edellyttäisi. Näin on käynyt tämän tarinan peili-

piirongille.

Airi-vaimoni isän Heikki Ristolaisen eno Väinö Airanne, ent. Lindström, valmistui kansakoulun opettajaksi Sortavalan seminaarista joskus 1910-luvulla. Hän toimi opettajana muun muassa Helylän ja Rytyn kansakouluissa lähellä Sortavalaa. Sieltä hän siirtyi Pieksämäelle ja edelleen Helsinkiin joskus

1920-luvun puolivälissä. Hän teki työnsä ohessa paljon käden taitoja vaativia huonekaluja. Eräs sellainen oli varsin suurikokoinen tammipuinen peilipiironki, joka on valmistunut joskus 1920-luvulla.

Piironki oli jotenkin jatkosodan aikana päätynyt tekijänsä sisarenpojan Heikki Ristolaisen kotiin Kurkijoen Alholle. Sieltä se Ilma-

joelle suuntautuneen evakkomatkan jälkeen kulkeutui Ristolaisen uuteen kotiin Mellilän Isoperään. Suurikokoisen piirongin peilin kummallakin puolella ovat kaapit, joissa on kristallihiottu lasi. Tämä piironki komisti Ristolaisen muuten pientä ja vaatimatonta tupa-

Heikki Ristolaisen keskimäinen tytär Airi meni naimisiin elokuussa 1951 allekirjoittaneen kanssa ja muutti karjalaisen tavan mukaan miniäksi miehensä kotiin, eli meille. Mellilän Penninkulmalle juuri valmistuneeseen uuteen taloomme oli saatu hankituiksi välttämättömät huonekalut.

Airin nuorempi veli Kyösti sairasti astmaa, ja lääkäri suositteli hänelle ilmastonvaihdoista. Niinpä Heikki Ristolainen teki radikaalin ratkaisun ja myi maatilansa Mellilästä ja muutti Jyväskylään. Muutto oli sikäli onnistunut, että Kyösti parani astmastaan.

Kun Ristolaisella pidettiin vuonna 1956 ennen muuttoa huutokauppa, niin siellä myytiin myös edellä mainittu peilipiironki. Sen osti Tauno Tonder Mellilän Lapinsuolta. Se siis siitä sil- lä kertaa. Heinosen miniälä Airilla ei ollut sanansijaa eikä kai tuolloin rahaakaan huutokaupassa myytyyn piironkiin. Ei, vaikka mieli olisi tehnytkin.

Aika kului. Runsaan 20 vuoden jälkeen me puolestamme olimme tehneet radikaalin elämänmuutoksen ja muuttaneet Kokemäelle. Niinpä Airi, uuden työpaikkansa ansiosta sai “omaa rahaa” ja hän joskus Tonderilla kylässä käydessämme kysyi, voisiko hän ostaa ky-

Sivuillamme **TÄNÄÄN**

Muistojeni Karjala TV2:ssa 3
Kirkonseudun marttakerho 4
Pieni kalareissu 5
Eino Heikinmaan muistelut.....6-7
Onerva: Peruna 7
Miljoona, miljoona ruusua 8

Tervetuloa haastamaan ja tapaamaan tuttuja!

Kurkijokelaisten 59. pitäjäjuhlat

30.–31.7. Loimaan Hirvikoskella.

Sunnuntain juhlapuhuja on prof. Matti Saarnisto.

seisen piirongin takaisin. Airi jopa tarjosi sellaista hintaa, että sillä olisi saanut uuden piirongin tilalle. Sylvi ja Tauno Tonder olisivat kai suostuneet kauppaan, mutta heidän poikansa Matti asettui vastahankaan. Se siis siitä sillä kertaa.

Näin kului jälleen vuosia lähes 30 vuotta. Tauno Tonder siirtyi ajasta iäisyyteen muutama vuosi sitten ja hänen leskensä Sylvi tämän vuoden alkupuolella. Tonderin tilan pellot oli myyty jo aiemmin, ja sitten tuli aika myydä myös rakennukset tontteineen ja tehdyn kaupan jälkeen tyhjentää talo uusille omistajille.

Airi oli jälleen valppaana ja kyseli piirongin perään. Ja niinhän siinä sitten kävi, että käytyämme katsomassa piironkia perikunnan tyhjentäessä taloa Airi havaitsi, kauppaneuvottelu-

jen jälkeen, olevansa piirongin omistaja.

Olkoonkin niin, ettei piironki palannut entisille sodanjälkeisille sijoilleen, sillä Airi oli muuttanut sieltä ja asui jo neljännessä paikassa sen jälkeen. Kuitenkin hän tuntee nyt mielessään, että piironki on palannut kotiin ja pysyy siellä niin kauan, kuin meillä elinpäiviä on. Ja senkin jälkeen se pysyy suvussa, toivottavasti.

En tiedä, onko tämä 1920-luvulla tehty peilipiironki antiikkia. En tiedä myöskään sen todellista arvoa. Mutta sen tiedän, ettei se enää ole kaupan. Airin mielestä se on kotona, lähes 50 vuoden jälkeen. Se on paljon se.

Arvi Heinonen

Kaatuneitten muistopäivänä Helsingissä

Tänä vuonna oli Suur-Jaakkimalaiset ry:n vuoro järjestää Pääkaupunkiseudun Karjalaiset yhteisöt Pääsky ry:n kanssa Kaatuneitten muistopäivän seppeleen laskun Hietaniemen hautausmaalla Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Sepeleen laskun jälkeen oli yhteinen kahvitilaisuus Karjalatalolla. Mukana oli myös Kurkijoki-Seura ry:n edustus.

27.5.2005

Kesäjuhlat

Kesä tuli. Lopultakin, sanovat monet. Kurki-jokelaisten pitäjäjuhlia kuten monia muitakin kesäjuhlia suunnitellaan ja järjestellään parhailaan. Kodeissa, joissa nuoria valmistuu ylioppilaiksi tai ammattiin, puuhaillaan kiireisesti. Kaikki pitää saada valmiiksi juhlapäivää varten.

Minä käännän ”katseeni” Teihin, hyvät vanhemmat ja iso-vanhemmat, ja pyydän Teitä muistamaan kiireisenkin juhlanne keskellä lehteämme. Ottakaa muutama ylimääräinen kuva ajatellen meitä muitakin. Haluaisimme osallistua juhliinne jälkikäteen lukemalla lehtemme sivuilta ”juhlakalusta”, juhlanne aiheesta sekä katselemalla kuvaa, jonka haluatte meille lähettää.

Juhla, josta kirjoitatte, on toki voinut olla jo viime vuonna tai aiemmin. Mukava olisi näin alkavan kesän kynnyksellä lukea nuorista juhlijoista. Hääparit juhlivat kesän mittaan. Ristiäi-

siäkin vietetään monissa kodeissa. Herätetään näin yhdessä tuleva polvi löytämään tämä lehtemme.

* * *

Kurkijoki-museo avaa jälleen kesäksi ovensa. Aukio-oloajat ovat lauantaicin ja sunnuntaicin klo 12-16. Ensimmäinen aukiolopäivä on 4.6. Silloin kannattaa suunnata kulkunsa Kojonperälle, kohti Kojonperäntie 446:ta. Kauempaakin Loimaan suuntaan ylioppilasjuhliin tulevat voisivat ottaa tämänkin mahdollisuuden huomioon. Muina aikoina museolle pääsee siitä erikseen sopien.

Maria Kauppinen ja museotoimikunta ovat koko talven tehneet töitä, jotta saisimme sukeltaa syvälle Kurkijoen historiaan. Tänä kesänä museolla on nähtävissä ja kuultavissa jälleen uutta. Moderni tekniikka, ns. multimedia tuo eteemme tuulahduksia entisajoista.

Raija Hjelm

”Elämänkaaren suuret juhlat, joita suomalaisissa perheissä vietetään, kertovat meille ja muille kulttuuristamme.”

Kuolleita

Rakkaamme

Eino NUMMIJOKI

* 7.7.1921 Kurkijoki Haavikko
† 27.4.2005 kotonaan Loimaalla

Rakkaudella muistaen
Markku ja Merja
Minna, Ari, Pauliina ja Mikael
Maarit, Klaus, Aino ja Iida
Hannamari, Antti ja Sara
Mauno ja Arja
Jopi, Jali ja Riku
Reijo ja Anu
Tommi ja Henna
Tero

Seppo
Mikko, Saara ja Ville
Sukulaiset ja ystävät

Ei kauniimmin täältä lähteä vois
kuin nukkua, nukkua hiljaa pois.
On hiljaisuus ja suru sanaton,
mut tiedämme sun hyvä olla on.
Ansaitset unen rauhaisan
ja kiitoksemme kaikkein kauneimman.

Niin äkkiä lähdit luotamme pois,
emme vielä sua antaneet ois.
Ukolle kiitos päivästä lapsuuden.

Lastenlapset
Lastenlastenlapset

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Anna Helvi KAUKONEN

o.s. Jussilainen

* 21.4.1925 Kurkijoella
† 3.5.2005 Ilmajoella

Jo Karjalan kunnailla lehtii puu,
jo Karjalan koivikot tuuhettuu.
Käki kukkuu siellä ja kevät on,
vie sinne mun kaiho pohjaton.

Mä tunnen vaaras ja vuoristovyös
ja kaskies sauhut ja uinuvat yös
ja synkkään metsies aarniopiut
ja siintävät salmes ja vuonojes suut.

Siell’ usein matkani määrätöin
läpi metsien kulki ja näreikköin.
Minä seisoin vaaroilla paljain päin,
missä Karjalan kauniin eessäin näin.
(Valter Juva)

Äitiä ja mummaa kaivaten
Kari ja Maarit, Maija ja Rauli, Matti
Pirjo ja Alpo, Juha, Kaisa
Taina ja Juha, Liina ja Antti
Liisa
Muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 21.5.2005 läheisten läsnä ollessa.
Lämpimät kiitokset osanotosta.

Sanan Voimaa

27.5. Hän on meidän Jumalamme ja me hänen laitumensa lampaat, joita hänen käitensä kaitsee. Ps. 95:7

28.5. Jeesus sanoo: ”Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Eihän oksa pysty tuottamaan hedelmää, ellei se pysy puussa, ja samoin ette pysty tekkään, ellette pysy minussa. Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää.. Ilman minua te ette saa aikaan mitään.” Joh. 15:4-5

29.5. Jeesus sanoo: ”Karttakaa tarkoin kaikenlaista ahneutta. Ei kukaan voi rakentaa elämäänsä omaisuuden varaan, vaika-

ka sitä olisi kuinka paljon tahansa.” Luuk. 12:15

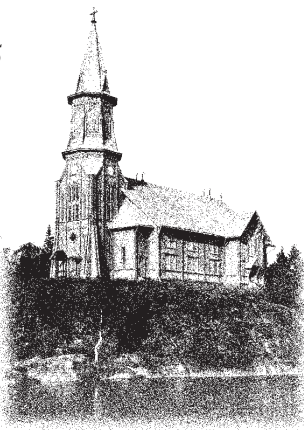
30.5. Jumala lunastaa minut, hän tempaa minut tuonelan otteesta. Ps. 49:16

31.5. He luottavat rikkautensa, kerskailevat suurella omaisuudellaan. Mutta henkeään ihminen ei voi lunastaa, ei hän voi käydä kauppaa Jumalan kanssa. Ps. 49:7-8

1.6. Tehän tunnette Herramme Jeesuksen Kristuksen armon: hän oli rikas mutta tuli köyhäksi teidän vuoksenne, jotta te rikastuisitte hänen köyhyydestään. 2 Kor. 8:9

2.6. Kun herään unesta, sinun läsnäolosi ravitsee minut. Ps. 17:15

Hartaus summuntaiksi 29,5
2. sumuntai helluntaista

Lahjaksi saatu elämä

Nyky-yhteiskuntamme on sekaisin. Arvot ovat päälallaan. Ahneus ja itsekkyyks kasvavat. Rikkaat rikastuvat ja köyhät köyhtyvät. Rakkaudettomuus ja välinpitämättömyys läheisistä ihmisistä ja lähimmäisistämme näkyvät niin laajemmassa yhteiskunnallisessa pahoinvoinnissa kuin myös perheidemme ihmisuhteiden rikkinaisyudessa. Elämän tahti kiihtyy. Lasten levottomuus näkyy kouluissa. Työpakoilla ei jakseta työskennellä tappotahdilla ja kiristyvillä tulostavoitteilla. Sairastumme yhä nuorempina. Pääheongelmat lisääntyvät. Mikä meitä vavaa?

Olemme mitä todennäköisemmin hukanneet näkökulman elämän kokonaisvaltaisesta ymmärtämisestä. Haluamme itse jälleen tulla Jumalan kaltaiseksi sekä hallita elämämme ja ympäristömme tapahtumia. Määrittelemme onnellisuuden paljoksi omistamiseksi, luonnon ulkomaanmatkaksi tai arvokkaaksi maisematauluksi, koululuokan 40 oppilaan ”pienryhmäksi”, työn tehokkuuden maksimoimiseksi ja saneerauksiksi, rakkauten hetkelliseksi tunteeksi, terveyden lääkkeiden syömiseksi, hauskanpidon päihteiden käytöksi - ja itsemme kaiken keskipisteesi.

On aika viheltää peli poikki. Pysähtyä ja hyväksyä elämän tosiasiat. Meillä on omat rajamme. Ihminen pysyy ihmisenä ja Jumala Jumalana. Elämä on Jumalan lahja. Jumala on luonut ihmisen kuvakseen ja puhaltanut häneen elämän hengen. Ihminen on hengen, sielun ja ruumiin kokonaisvaltainen luomus. Pyrkieessään mahdollisimman onnelliseen elämään hänen tulee hakea elämän tasapainoa kaikilla sen osa-alueilla ja tehdä se oikeassa tärkeysjärjestyksessä.

Ihmisen oman suunnitelman mukainen tärkeysjärjestys menee usein niin, että laskemme elämämme tärkeimmäksi osa-alueeksi ruumiin eli ulkonaisen elämämme osa-alueen. Ajattelemmme, että hankkimalla suuren omaisuuden, valtaa, vaurautta ja hienot kulissit olemme onnellisia. Aivan kuin ulkonainen elämän hyvä toisi samalla rauhan sisimpäämme, henkeemme. Valitettavasti näin ei tapahdu. Pelkälle ulkonaisen elämän harhalle rakennettu onnellisuus on naamari, jonka takana on onneton ja yksinäinen ihminen. Tämä rauha osoittautuu ennen pitkää vääräksi rauhaksi. ”Huolettomasti he parantelevat minun kansani vammoja. He sanovat: Nyt on rauha, kaikki on hyvin!, vaikka rauhaa ei ole.” (Jer.6:14)

Jumalan suunnitelman mukainen tärkeysjärjestys elämän onnellisuuden löytämiseksi on se, että löydämme ensin omaan sisimpäämme, henkeemme ja sydämeemme, levon ja rauhan oman itsemme, ympäristömme ja Jumalamme kanssa. Kun ihmisen elämän tasapaino lähtee hänen sisimmästään, se vaikuttaa sieltä koko ihmisen elämään - myös ulkonaisen elämän tasapainottumiseen ja elämän arvojen oikein järjestymiseen.

”Minä anna teille uuden sydämen ja teidän sisimpäänne uuden hengen. Minä otan teidän rinnastanne kivisydämen pois ja annan teille elävän sydämen. Minä annan henkeni teidän sisimpäänne ja ohjaan teidät seuraamaan säädöksiäni, ottamaan varteen minun käskyni ja elämään niiden mukaan.” (Hes. 36:26-27)

Vesa Mäkelä

Kirjoittaja on Vaasan vankilan vankilapastori ja Vuoden pappi 2004.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minä vuonna Suomi siirtyi viisipäiväiseen työviikkoon?
2. Kuka oli Jahvetti Moilanen?
3. Kenen sanoittama on virsi ”Enkeli taivaan lausui näin?”
4. Mikä on kirveli?
5. Mikä jakki on?
6. Kuka kirjailija loi Kons-ta Pylkkäsen hahmon?
7. Mitä nimikettä käytetään hiuslisäkkeestä?
8. Minkä niminen on Ruotsin hallitsijasuku?
9. Kuka suomalainen ministeritason henkilö joutui poliittisen murhan uhriksi vuonna 1922?
10. Mikä on seminologi?

Silkkisukat

Silkkisukat olivat ennen sotaa muotitavaraa, varsinkin nuorilla naisilla. Vanhemmat saattoivat käyttää pumpulisia tai jopa lampaanvillaisiakin ihan ”pyhäsuksinakin”.

Kyllä kotikutoiset ”päsinpökkimät” olivat nuoremmillakin naisilla käytössä ainakin kylmän sään aikana, kun ennen sotia eivät olleet housupuvut juurikaan käytössä.. Ani harva pisti tuolloin pitkiä jalkaansa, mutta jos pisti, nekin olivat omatekoiset. Tehdas- tai ompelimovalmisteisia housuja ei ainakaan maaseutukaupoissa ollut myynnissä.

Mutta silkkisukkia kylläkin oli, ja itsekin ehdin jo niihin tutustua sen verran, että ”silmäpakoja” tuli. Niitä sitten otettiin kiinni ohuella virkkauskoukulla. Muistan niiden takana olleet saumat. Kun sukka vedettiin jalkaan, oli kova ”tsiigaaminen” taakse päin, kulkiko sauma suorassa pitkin pohjetta. Usein kysäistiinkin kaverilta: ”Ovatko

saumat suorassa?”

Se oli sitä aikaa, kun ei oltu näitä keinokuitusukkia keksittykään. Silkkisukka oli arvossaan, ja sitä myös hoidettiin sen mukaisesti. Oli kyllä saumattomiakin sukkia, mutta saumalliset olivat ”pyhäsuksia” ja ikään kuin arvokkaampia. Pumpulisukka oli se arkisukka.

Kun olin rippikouluikäinen, leikattiin minulta umpisuolenlisäke. Kotiin päästyäni kävelin vähän kyyryssä, kun leikkausarpi kipeytyi. Oli kevät, ja mieleni teki kovin ulkona kävelemään. Meillä oli kanat vapaasti käveleviä ”onnellisia” elukoita, joiden isäntänä oli komea monivärinen kukkoherra.

Lienee kukon hermoihin ottanut minun kävelytyyliäni, kun se aina ilmestyi jostakin nokkimaan takaa päin kinttujani. Tämä kävi taas minun hermoilleni ja rupe- sin kukkoa vitsalla kurittamaan. Sain vielä veljeni Veikon kaverikseni.

Keran osui vitsani kukon päähän, sillä seurauksella, että kukolta puhkesi toinen silmä. siinä sitten mietittiin ja tultiin siihen tulokseen, että siltä on lyötävä pää poikki. Eihän sitä voinut yksisilmäisenäkään katsella, ja kun mokoma ei antanut hoitaakaan silmäänsä. Ei siis muuta kuin lihoiksi koko kukko.

Isäni ei syönyt kanaa eikä kukkoa, mutta lähikauppias himoitsi sen sortin herkkua. Niin kukko kynettiin ja vietiin kauppiaille.

Minulle luvattiin rahoilla uudet silkkisukat, kun entiset oli kukko nokkinut säpäleiksi. Mutta niistä uusista sukistani toinen oli saumallinen ja toinen saumaton. Sain joka päivä kuulla huomautuksen: ”Mitäs puhkaisit kukolta silmän.”

Kaikesta huolimatta senkin sukkapari tuli käytettyä, tosin väkinäisesti. Taisi sukista tulla arkisukat jo uutena, mutta itse tapauksen muistan niin kauan, kuin Luoja suo. Tämä muistelman silkki- sukka-kaudelta. Lämpöistä kesää odotellessa.

Aino Koppi
Noormarkku

Uimoset kokoontuvat elokuussa Seinäjoella

Tervehdys, Uimosen suku! Uimosen sukuseuran jäsenmäärä on lisääntynyt koko ajan. Jäsenhankinta on edelleen käynnissä, joten jokainen voi omalla paikkakunnallaan ottaa yhteyttä Uimosiin, jotka eivät vielä ole liittyneet seuraamme.

Sukuseurassa on esitetty toiveita sukukokouksen pitämisestä eri paikkakunnilla ympäri Suomea, jolloin saataisiin kokousmatkat tasapuolisiksi ja tutustuttaisiin uusiin paikkoihin. Seura kokoontuu joka kolmas vuosi, ja tänä vuonna se taas on. Pitopaikaksi on päätetty Hotelli Lakeus, jonka osoite on Torikatu 2, 60100 SEINÄJOKI.

Tarkoitus on kokoontua yhteen viikonlopuksi 6.-7.8. Lauantaina pidetään varsinainen sukukokous ja iltaa vietetään yhdessä. Sunnuntaina on yhteistä ohjelmaa aamupäivällä. Ko-

koukseen voi ilmoittautua 15.7. saakka. Soitto Aija Uusoksalle, puh. (013) 311 031 tai 050-581 7660. Matkoitusvaraukset jokaisen on tehtävä itse suoraan Hotelli Lakeuteen puh. (06) 419 5111. Ennakkovaraus on tehty. Huoneen hintaan, 67 euroa, sisältyy aamiainen ja iltasauna. Ilmoittakaa, haluatteko osallistua yhteiseen päivälliseen, joka järjestetään Pihvipaikka Matadorissa.

Lauantain 6.8. ohjelma alkaa klo 13.30 tervetulo- kahvilla Hotelli Lakeudessa, jossa myös Yrjö Uimosen akvarellinäyttely. Päivä jatkuu Yrjön ja Unton viikonlopon avauksella, varsinaisella sukukokouksella klo 15. Seppo Luhtasaari esittelee Sukujutut-ohjelman. Päivällinen alkaa klo 18, minkä jälkeen on yhdessä oloa ja seurustelua.

Sunnuntaipäivänsä 7.8. halukkaat aloittavat juma-

lanpalveluksella Alvar Aal- lon suunnittelemassa Lakeuden Ristin Kirkossa. Klo 11.30 Yrjö kertoo evakko- matkastaan. Muutkin jäsenet voivat tässä yhteydes- sä kertoa omia kokemuksia- aan. Klo 13 tutustutaan vie- lä johonkin kohteeseen Sei- näjoella.

Toivottavasti mahdolli- simman moni Uimonen ja Uimosista kiinnostunut saapuu yhteiseen viikonlo- punviettoon Seinäjoelle. Jä- senmaksun eräpäiväksi on päätetty 31.5.2005. Hinta on 10 euroa vuodessa kai- kilta 18 vuotta täyttäneiltä.

Sukuneuvosto on suun- nitellut järjestävänsä mat- kan esimerkiksi Pietariin tai jonnekin muualle vuonna 2006. Miettikääpä valmiik- si, löytyisikö halukkaita yh- teiselle matkalle. Tapaami- siin Seinäjoella.

Uimosen Eino
Turusta

Muistojeni Karjala TV2:ssa

YLEn digitaalisella tee- makanavalla vuoden vaih- teessa esitetty 10-osainen Muistojen Karjala –ohjel- ma lähetetään 31.5. alkaen aina tiistai-iltaisin klo 18.20 puolen tunnin mittaisina ohjelmaosuuksina. Ohjel- masarja perustuu vuosina 2000-2002 Helsingin yli- opiston kansantieteen opis- kelijoiden keräämään haas- tatteluai- neistoon ”Karjalai- sesta siirtokarjalaiseksi” ja hyvin laajaan elokuva- ja valokuva-aineistoihin sekä eri lähteistä saatuihin van- hoihin valokuviin.

Vpl. Pyhäjärveltä oleva haastatteluaineisto on var- sin niukkaa. Vpl. Pyhäjär- vi-Säätiön taholta ei osattu paneutua henkilöhaastatte- luihin riittävän aktiivisesti. Sen sijaan ohjelman tekijät saivat säätiön kahden valo- kuvanäyttelyn aineistoa taustakuviksi. Ohjelman eri osissa näkyykin haastatte- luun hienosti liittyvinä lä- hes 50 eri valokuvaa maise- mista, henkilöistä ja tapah- tumista elävöittämään jos- takin muusta kannaksen pi- täjästä olevaan haastattelua. Kunkin ohjelmajakson lo-

pussa kiitetään kuvanlähet- täjiä.

Olen katsonut ko. ohjel- masarjan kokonaisuudes- saan läpi ja voin lämpimäs- ti suositella ohjelmaa kai- kille. Jos mahdollista kan- nattaa varautua taltioimaan ko. ohjelmat videonauhoi- le. Kurkijokelaisille tiedok- si, että Kurkijoen osuudet sijoittuvat sarjan keski- osiin. Haastattelut ovat hy- vin onnistuneet.

Reino Äikiä

NIMIPÄIVÄT

pe 27.5. Ritva
la 28.5. Alma
su 29.5. Oiva, Oliver,
Olivia
ma 30.5. Pasi
ti 31.5. Helka, Helga
ke 1.6. Teemu,
Nikodemus
to 2.6. Venla
pe 3.6. Orvokki, Viola
la 4.6. Toivo,
Puolustusvoi-
main lippujuh-
lan päivä
su 5.6. Sulevi
ma 6.6. Kustaa, Kusta-
vi, Kyösti

Muistettavaa

Hiitolan Pitäjätseuran retki Karvian kirkkopyhään 29.5. Lähtö Porin lin- ja-autoasemalta klo 7.45. Jäsenille ilmainen kuljetus, muut 5 euroa. Kir- kon esittely, messun jälkeen ohjel- mallinen tilaisuus Karvian Karjalais- ten vieraana. Ruokailu Loma-Rai- sossa. Ilmoittautuminen ja lisätieto- ja Raija, puh. (02) 633 4975 tai 040- 538 7401. Tervetuloa.

Uvilan Karjalaseura täyttää 60 vuotta su 12.6. Juhlat alkavat juma- lanpalveluksella Uvilan kirkossa klo 10.

Hiitolan Nuorisoseura tekee 11.- 14.7. matkan Itä-Suomeen. Lähtö Porista. Käyntikohteita Lahti, Lap- peenranta, Mikkeli, Savonlinna, Ke- rimäki, Punkaharju. Ilm. 31.5. men- nessä Erkki Rahkola, puh. (02) 537 3644.

Perheutisia

80 vuotta täyttää
30.5. Salossa
Rauni Erkki Hiltunen
Kurkijoen Lopotista.
Onnittelut!
Siskot ja veli perheineen

Kurkijokelaisen toimituksessa
(Koulukuja 7)
karjalaisaiheisia tuotteita myynnissä.

Nyt myös
Kurkijoki-pinssi 3,50 € ja
Rainar Hakulisen piirtämä
Kurkijoki-kartta (1974) 8 €

Ken tietää?

Kurkijokelaisen numerossa 19/13.5.2005 tiedusteltiin Raikaan sisarusten nimiä. Kun- ten viime numerossa jo kerroimme, naiset ovat vasemmalta Tilda Suveri, Iida Tuovi- nen ja Anna Paksujalka. Takana kissa sylissään seisova mies ei kuitenkaan ole sisarusten veli vaan Iida Tuovisen aviomies Johan Tuovinen Juuasta. Kiitos tiedosta!

Kuva Kurkijokimuseon kokoelma

Kelanauhuria katselevista miehistä on tunnistettu Aarne Roija ja Pekka Kyytinen oikealla. Keitä ovat muut miehet ja missähän kuva on otettu? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net

Karjalan koivu

Karjalan koivu kumartaa meille, kun olemme matkalla.

Karjalan koivu on huolissaan maisemansa säilymisen puolesta.

Karjalan koivu toivottaa tervetulleeksi kaikki maisemansa ihailijat.

Karjalan koivu vihannoi pian joka kesäistä kauneuttaan.

Heimo Suontausta

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä nume- roista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituk- sesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)
Etusivu **60** centtiä/mm + alv 22 %
Muut sivut **45** centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoi- tukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattu- neista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kak- soisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Kirkonseudun marttakerho

Kerhomme perustamiskokous pidettiin 15.12. 1948, tosin marttatoimintaa oli epävirallisesti jo aikaisemminkin. Kerhomme kunniajäsen Anna Poskiparta kuuluu perustajiin. Käydessämme kukkatervehdyksellä edesmenneiden kerhomme jäsenten haudoilla Loimaalla ja monella muullakin hautausmaalla havaitsimme, että yli 50-vuotiaan kerhomme nykyinen jäsenmäärä 20 on vain puolet edesmenneistä jäsenistämme.

Vuosikymmenten varrella kerhomme toiminta on muuttunut. Pois ovat jääneet perunajauhon teko, saippuan valmistus ja joka toinen viikko toistuvat om-

peluseurat. Kiireinen, tavallisesti kodin ulkopuolella työskentelevä, lapsia ilta-kaudet autolla harrastuksiin kiidättävä martta ei enää ehdi varaamaan itselleen säännöllisiä marttakerhoai-koja, joten toiminta on muuttunut kerran kuukaudessa tapahtuvaksi tapaamisiksi vaihtuvien aiheiden merkeissä.

Kerhomme hallituksen jäsenmääräksi on päätetty viisi sekä puheenjohtaja, jona toimii Minna Yli-Puntari, sihteerinä Riitta Sario ja rahastonhoitajana Katri Ahokas. Muut hallituksenjäsenet ovat Aili Laine, Eeva Silvennoinen ja Anne Mäki. Lisäksi yhdistyksemme on valinnut puu-

tarha-, terveys- ja nuorisomartat sekä emäntälehden tilausmyyjän.

Kerhomme jäsenistöllä on avuja, joita hyödynnämme kerhossamme. Esimerkiksi Laineen Aili pitää säännöllisen luonaan marttailtaa opasti sukankutojia oikeaoppisen kantapään neulomisessa. Oikein hortonomin opastuksella leikkasimme marjapensaita ja hedelmäpuita sekä perehdyimme varttamiseen, joka olikin tosi tarkkaa puuhaa. Lisäksi olemme pitäneet marttailan taimikasvatuksen ja siemenhankintojen merkeissä ja tutustuneet myrkyttömään tuholaistorjuntaan kotipihoilla.

Pesuvtien ja pyyhkei-

Vanhassa kuvassamme Kirkonseudun ensimmäisiä marttakerholaisia. Rukit ja puikot ovat ahkerassa käytössä. Kahvipöydän tarjottavina ainakin pullaa ja kuivaa kakkua.

den kanssa vaelimme Yli-maahan, kun puheenjohtajamme oli järjestänyt jalkahoitajan pitämään meille hemmotteluilla. Kädentaitoja olemme harjoitelleet pajutöiden ja servettitekniikan parissa sekä pääsiäisaskarteluilla Taitomannin avun ja ideoiden tuella.

Pikkujoulupuurot ja lastenkaisrokot on syöty sihteerin kutsuessa meidät kotiin. Kesäteatteriretkien yhteydessä olemme pistäyty-

neet muuallakin kuten Bii-sonitilan maistuvalla aterialla. Lapsille on järjestetty isänpäiväkkukurssi ja rantaretki Kalikkaan.

Marttojen joulumyyjäispöydässä on ollut käsitöitä ja leivonnaisia useana vuonna. Äskettäin osallistuimme Kurkijoen Marttayhdistyksen kahvitustempaukseen Hongkongin myymälässä. Tulevana kesänä olemme päättäneet kerätä ja kuivata viljankorsia

Martat

Kurkijokelaisessa:

- 25.2. Aromäen-Piltolan mko
- 1.4. Elisenvaaran mko
- 27.5. Kirkonseudun mko
- 1.7. Metsämaan mko
- 2.9. Raholan mko
- 23.9. Rummunsuon mko
- 4.11. Yhdistyksen juhlanumero

ja muuta sopivaa materiaalia syksyn kuivakukka- ja olkityöaskartelua varten. Mietintämyssyissä on myös matonkudontaa.

Onnea kattojärjestöllemme Kurkijoen Marttayhdistykselle sen juhliessa syksyllä satavuotista taivaltaan.

Kirkonseudun marttakerhon 16 marttaa ja neljä marttia

Tuore kuva Kirkonseudun marttakerholaisista on otettu kokoontumisessa Silvennoisella tänä keväänä. Vasemmalta Riitta Sario, Aili Laine, Katri Ahokas, Helena Yli-Puntari, Minna Yli-Puntari, Anne Mäki ja Eeva Silvennoinen.

Rantaleirillä Kalikassa oli mukava tunnelma. Makkara maistui reippaan liikunnan jälkeen.

Sukuni tarina

Suvussani kerrotaan tarinaa isoisäni isän Konstantinin ja hänen vaimonsa rakkaustarinaa Tsaarin ajan Pietarista 1800-luvun jälkimmäiseltä puoliskolta. Varmaan jokaisella sukuni haaralla on omat muistonsa, mutta äitini, joka miniänä ollessaan osallistui vanhan parin hoitoon, on kertonut tarinan minulle tässä muodossa. Tosin jälkepäin olen saanut vahvistusta kertomukselle Arvi-sedältä ja sisaruksiltani.

Vanha ukko Konstantin oli jäänyt pienenä orvoksi, ja sukulaiset olivat ottaneet hänet hoiviinsa. Konstantin kuitenkin halusi omaa elämänsä ja karkasi kasvatuskodista kahdeksanvuotiaana Pietariin. Pieni yksinäinen poika lähetettiin kruununkyydillä takaisin sukulaisen luo.

Kun Konstantin täytti 15 vuotta, hän matkusti toisen kerran Pietariin ja meni aluksi lakkosepän oppipojaksi. Tässä työpaikassa hän joutui siivoushommiin,

eikä hän päässyt lainkaan lukkoihin käsiksi. Toiseksi hän oli talon ruuassa ja sai usein puuroa, joka oli keitetty toukkaisista jauhoista. Taas Konstantin karkasi ja hakeutui nuohoojan oppiin. Nuohoojamestari oli Parikkalan Syväorosta kotoisin, joten hänellä voi olla vaikutusta Konstantinin myöhempiin vaiheisiin. Pietarissa oli tuolloin paljon suomalaisia nuohoojina. Suomalaiset olivat luotettavia, lukutaitoisia ja pystyivät nousemaan korkeinkin piipun päähän, toisin kuin veli venäläiset.

Nuohoojana Konstantin toimi silloinkin, kun sai kutsun ystävänsä häihin mukapojaksi, eli sulhaspojaksi. Siihen aikaan Pietarissa oli tapana, että sulhasella ja morsiamella oli molemmilla yhtä monta sulhaspoikaa ja morsiusneitoa.

Maria Vilhelmiina oli sisarensa morsiusneitona, ja siinä häiden tuoksinnassa nuoret 'tykäsivät' toisiinsa. Maria oli kertonut käy-

Konstantin Mikonpoika Rouhiainen, 1.5.1845 – 6.3.1928, ja Maria Vilhelmiina s. Isakson, syntyi 12.3.1851 Joensuussa ja kuoli 8.1.1929 kotonaan Sorjossa.

vänsä usein kirkossa. Eipä hän lopulta kovin usein käynyt, ainakaan siinä kirkossa, jonka ovipielessä Konstantin häntä odotteli joka pyhä.

Vasta seitsemäntenä pyhänä tärppäsi! Kirkonmenojen jälkeen Konstantin ja Maria päättivät aloittaa kirjenvaihdon yhteyttä pitääkseen ja paremmin tu-

tustuakseen. Maria ei ollut oikein tyytyväinen omaan kirjoitustaitoonsa, vaan pyysi sisartaan kirjoittamaan puolestaan. Sisar ei halunnut Marialle nuohoojaa mieheksi, olihan Maria sentään hienossa perheessä palveluksessa, joten hän pisti omiaan Marian kirjeisiin.

Kun nuoret tapasivat taas, Konstantin ihmetteli kirjeiden sisältöä, jolloin he huomasivat sisaren petollisuuden. Konstantin sanoi Marialle: "Kirjoita itse vaikka millaisia harakanvarpaita, ei se mitään haita." Näin heidän suhteensa sai uuden käänteen, ja rakkaus alkoi roihuta. Jonkin ajan kuluttua he päättivät palata Suomeen ja perustaa perheen.

Konstantin saikin Turusta nuohoojan paikan ja pian hän sai mennä satamaan vastaan morsiantaan. Koska heidät piti pikapuolin vihkiä, Konstantin ei ollut hankkinut omaa huonetta Marialle. Hän ajatteli, että he asuisivat yhdessä siihen asti. Tämä ei käyntykään Marialle, vaan topakkana hän vaati, että hänellä piti olla oma huone. Vasta vihiti-

tyinä hän muuttaisi Konstantinin kanssa yhteen asumaan.

Vuokraemäntä auttoi asuntojärjestelyissä, ja kun heidät sitten vihittiin, herätti turkulaisten keskuudessa suurta ihmetystä Marian valkoinen morsiuspuku. Täällä morsiamet käyttivät yleisesti mustaa vihkipukua.

Näin alkoi kertomusten mukaan avioliitto, joka kesti yli 50 vuotta. Marialle ja Konstantinille syntyi kaksi poikaa, Nikolai ja Aleksander ja tytär Veera. Nikolai oli isäni isä. Aleksander ja Veera matkustivat Amerikkaan. Isäni sedan Aleksanderin piti tulla takaisin Suomeen. Hänellä oli jo matkalippukin ostettuna, kun kaivoksessa tapahtui räjähdys, ja hän menehtyi.

Veera avioitui Kanadasa, ja hänen jälkeläisiään asuu siellä vieläkin. Kerttuserkku pitää heihin yhteyttä edelleen. Arvi-setäkin lähettää ja saa terveisiä Kanadasta hänen kauttaan.

Terttu

Olin ehkä 14-15-vuotias, kun olin ihan yksin kalastamassa Laatokalla oikein aavan meren puolella. Salmivesien puolella kyllä olin kalastellut yksin sekä viisi vuotta nuoremman veljeni kanssa. Olimme vetäneet uistinta, verkkokalastaneet ym. pikku kalastaneet.

Koska isäni oli ammattikalastaja ja me lapset olimme kasvaneet kalastusammatin ympyröissä, niin verenperintö veti jo ihan pikku poikana rannalle kaloja narraamaan, ensin onkivapa kädessä. Siitä se vähitellen kehittyi iän karttuessa ammattimaiseksi elintavaksi.

Tällä kertaakin oli tarcoitus mennä yhdessä isän kanssa kalaan, ja täkykalakin eli syöttikalat oli jo hommattu valmiiksi, mutta isällepä tuli yhtäkkiä välttämätön meno jollekin kiireelliselle asialle. Isä sanoi: ”Kun tuli nuo syötitkin hommattua, ja nyt ne menevät haaskuun.” Minä sanoin itsevarmana: ”Kun on näin tyyni ilma, niin kyllä minä sen pienen 200 koukun siiman saan veteen yksinkin.”

Äiti alkoi laittaa minulle evästä, voileipiä ja jotain kypsää lihaa ja keittää kananmunia. Minä sanoin: ”Kyllä minulla on siellä aikaa keittää, kun saan siiman ensin veteen.” Kiirehdin lähtemään, kun oli pitkä matka soudettavana, ennen kuin pääsisin pyyntipaikal-

le. Tiesin, että siimanlaskukin oli paljon hitaampaa yksin, kun täytyi hoitaa airojakin sen verran, että vene kulkisi hiljaa eteenpäin. Silloin kerkeäisin laittaa syötin joka koukuun, jotka olivat järjestyksessä laatikonreunakorkissa kiinni. Siima puolestaan juoksi laatikosta.

Kun eväät olivat pussissa ja pyyntivehkeet veneessä, alkoi noin 6-7 kilometrin soutumatka. Suurin osa matkasta oli salmia pitkin, ennen kuin alkoi aavaa Laatokkaa kohti soutaminen. Noin kilometrin päässä Lauvatsaaren päästä oli Raippaluodot (kolme luotoa yhteensä), johon olin menossa.

Luotojen selkäpuolella, meren puolella, oli sopivan syvyistä vettä, ettei tarvinnut kovin pitkiä ankkurilankoja, kun kivi täytyi langanpäässä laskea pohjaan, että kohojen kanssa pintaan laskettu siima pysyisi paikoillaan, ettei merivirta tai tuuli pääsisi sitä kuljettamaan. Meri oli ihan tyyni, ja siimani tuli veteen ihan asiantuntemuksella, vaikka aikaa siinä meni yksinäni ainakin kolme kertaa niin paljon kuin mitä kahdelta olisi mennyt. Sen tiedän,

koska isän kanssa oli sitä samaa siimaa laskettu joskus kahdestaan. Kun työ oli tehty siihen saakka, alkoi lepovuoro. Soudin rantaan, vedin veneen keulan rantakiville. Ettei vene jättäisi minua autionle saarelle, laitoin vielä ”kokkanarun” kiven ympärille, että se varmasti pysyisi.

Siinä luodolla oli joku tuulen tuivertama tasalataivainen männynkakkärä ja sen tyvipuolella oli kuivia ja hyvin tervaksia oksia. Sellaisen hakkasin kirveellä poikki ja siitä sain hyviä tulipuita. Tulen tein rantakivikolle, ettei tuli pääsisi karkaamaan. Laatokan myrskyiset aallot olivat pi-

nen ja niillä leikkiminen. Lähimetsästä lähdettiin hakemaan tarkoitukseen sopivia kuusen- ja männynkäpyjä. Ne valikoitiin tarkasti niin, että ne olivat sopivan kokoisia ja sopivasti suomut ”pörhöllään”, jotta saatiin pulskia lehmiiä ja lampaita.

Lehmät tehtiin kuusenkävyistä laittamalla niille tiukuista jalat. Ne yritettiin saada seisomaan suorina. Siitä huolimatta aina joskus joku

täneet huolen, että kivikkoa oli paljaana aika korkealle rantakallioille asti. Nuotion sain syttymään helposti. Otin pienen sangallisen padan veneestä. Pata ja kirves olivat veneessä aina vakiovarusteina, kun kalareissulla oltiin.

Kalastaja kokkina

Kävin keittämään ensin niitä kananmunia, että voisin käydä syömään. Sen jälkeen keittäisin teevettä. Kun sinne ei voinut kesäkuumalla ottaa maitopulloa evääksi, tee korvasi maidon. Laitoin pataan vettä vähän runsaastikin ja kaikki neljä äidin mukaani laittamaa munaa.

Katsoin, että vesi alkoi

kiehua ja laskeuduin siinä lähellä olevalle sileälle kalliolle kyljelleni ja yritin laskea ja ajatella aikaa, milloin noin viisi minuuttia olisi kulunut. Siinä ajassa munien pitäisi olla kypsät. Minulla ei ollut kelloa vielä siihen aikaan.

Tuli räiskyi, ja kalalokit pitivät kovaa kirkunaansa niin kuin tavallisestikin. Siinä katsellessani pieniä valkoisia pilviä taivaalla uni oli tullut ihan varkain. En ymmärtänyt, miten siinä niin kävi. Kun heräsin, ihmettelin, missä olin. Se selkeni aika pian, kun silmäni osuivat nuotion paikalle. Siinä oli ihan hiljaista, nuotio oli sammunut ajat sitten. Vesi padassa oli kuivunut hyvin vähiin.

Ajattelin, että kyllä munat ainakin kypsiä olivat. Huomasin, että aurinkokin oli sillä aikaa muuttanut paikkaansa ison joukon länteen päin. Kun nuori jankkloppi nukkuu hyvissä olosuhteissa, niin ei hän ihan pian herää, vaikkei pehmeää patjaa alla ollutkaan.

Kun kävin evästä syömään, niin kuori lähti munista hyvin irti, mutta munanvalkuainen oli vähän kumman värinen. Se oli vähän sinertävä. Koitin haukata, ei onnistunut. Kävin puukolla leikkaamaan, oli niin kuin olisi yrittänyt kumia leikata. Munat vein kivikolle, että saisivat lokit-

kin koitella, jos saisivat osan niistä.

Söin voileivät paljaaltaan. En malttanut käydä enää teevettä keittämään, kun siimakin oli vielä vedessä ja kotiin oli pitkä matka.

Siiman nosto kävi hyvin illansuussa, kun alkoi käydä pienen tuulenvire ja aloin vetää loppupäästä päin. Tuuli kuljetti venettä sen verran, mitä kerkesin siimaa vetää.

Saaliiksi sain kohtalaisesti siikaa, muistaakseni ehkä parinkymmenen paikkeilla, mutta lokit olivat nokkineet puolelta kymmeneltä siialta mahat auki. Siika on herkkä kala. Jos koukku menee liian syvälle kitaan, niin kala nousee pyörtyneenä vedenpinnalle selälleen. Kun lokki nokkii kalan mahan auki ja ilma kupla menee puhki, kala painuu alas. Sen pahemmaksi kala ei tule. Itselle se kelpaa syötäväksi, mutta myyntiin siitä ei silloin ole. Kotiin pääsin vähän myöhempään illalla.

Sen pituinen se pieni kalareissu oli. Tämä reissu on jäänyt erikoisesti mieleeni, koska se oli ensimmäinen yksin tekemäni kalastusmatka. Ne pienet kommelukset tietenkin ovat auttaneet muistamaan erityisesti tuon retken.

Juho Supponen
Vampula

Muistat sie viel...

Käpylehmät

Aikanaan maalla asuessamme oli silloin jokaisessa talossa kotieläimiä. Oli lehmiiä, lampaita, possuja ja lähes jokaisessa talossa kissa, toisissa koirakin. Lisäksi hevonenhan se piti olla ja pikku karjaa lisäksi. Vasikat ja

lampaanvuonat olivat usein lasten lemmikkejä. Niille annettiin nimetkin.

No, lasten leikitkin olivat vähän samantapaisia puuhia kuin aikuisillakin. Meilläkin oli yhtenä mukavana puuhana käpylehmien valmistami-

-Oheisen runon lähetti meille Aili Heinonen, joka on lausunut sen äitienäpäiväjuhlassa Ihojärven koululla vuonna 1944. Runon on kauniilla käsialallaan kirjoittanut muistiin opettaja Katri Immonen.

Neljäs käsky

1. Siinäin vuorelta kaikui kerran ihmislapsille käsky Herran, neljäs käsky, tuo suuri, vakaa täyttäjilleen mi onnen takaa, nuorta polvea velvoittaa, ettei hylkisi vanhempaa, isää, äitiä, jotka meillä ovat oppaina meillä.

2. Sama käskypä eelleen yhä vielä kaikui suuri, pyhä. Kirkkahimmin sen sanat aina loistaa äitien sunnuntaina. Kevätkukkanen kuiskuttaapi, tuulet tuhansin kertoapi: Sun on maasi tää sukus kehto, jos on täytetty onnen ehto.

3. Herran siunaus elon tiellä seuraa meitä, kun ilomiellä isää, äitiä palvelemme, koskaan mieltänsä loukkaa emme.

Helpoks muuttuvi velvoitus, min on voimana rakkaus isän, äitien meille suoma, heille lahjana taivaan tuoma.

4. Muistan taasen Joosef-nuorukaisen, pojan isällensä kuuliaisen, puhdassydämisen, viisaan, jalon, vankilassakin mi taivaan valon näki, siellä lohdutteli muita surun kahlehilla sidotuita. – Kaikkialla oli Herra myötä surut poistain, siunaelle työtä.

5. Entä Samuel, tuo taimi taivaan, kukkimahan suotu elon vaivaan,

Kurkijokelainen

lehmä oli ”lynkällään” milloin minnekin päin. Lopulta jokaisella oli sopiva määrä karjaa, ja niille tehtiin ai-taukset.

Lampaat taas tehtiin männynkävyistä. Olivathan ne sitten sopivasti pienempiä kuin lehmät.

Kyllä sujui leikki näiden omatekoisten lehmien ja lampaiden kanssa mukavasti. Sikojakin tehtiin joskus, kun löydettiin sopivia sian-

Nöyrä, kuuliainen kuoloon asti käskyn kalliin täytti ihanasti. Ristin puulla viime hetkinänsä vielä muisti hellää äitiänsä, jonka hoiviin ystävän nyt heitti, kuolon yö kun kohta katseen peitti.

7. Näin on meillä esikuvat jalot, viittoo matkallamme taivaan valot. Sentään tiedän, ett’ on monen monta lasta pahaa, tottelematonta. Hylkivät he äitiä ja isää, näille murhetta vain tuovat lisää, jättäin vanhat yksin, turvaa vaille, kun on mieli kauas muille maille.

8. Niinpä moni äiti yksinänsä elon iltaa viettää mökissänsä. Muistan mummon, joka turhaan vuottaa kotiin poikaa, vaikka tuskaa tuottaa maammon sydämelle viestit pahat, jotka pojastansa kertovat, ett’ on vuoksi pyyteittensä halpain taakse joutunut hän rautasalpain.

9. Paha, kiittämätön useasti äidille oon ollut tähän asti. Anteeks’ anon, hyväks’ lupaan tulla, niin nyt vakaa aikomus on mulla,

noita elukoita alkoi syntyä suurella innolla. Varsinkin eräs Tuomaspoika oli ihan haltioissaan aikaan saannoksistaan, kolmesta komeasta lehmästä. Niinpä hän julistikin suurella äänellä muille: ”Nämä minä säästän iankaiken.” Lienevätkö vielä tallella?

Terttu Ketola

10. Neljäs käsky tää kauas kantaa, velvoituksensa suuren antaa koko kansalle kauniin maamme. Siispä mielehen painakaamme: ”Entispolvea kunnioi, työllään suurta mi kerran loi!” Äidit, isät nuo aikain takaa vielä ohjeita meille jakaa.

11. Neljäs käskypä tähden lailla loistaa elämän korpimailla. Kultakirjaimin sydämihin piirtyköhön se pienoisihin. Tulloon voimaksi elämähän, tielle saattaen eksyvän, sanan saakohon kauas kyliin tuoden tuhlarit äidin syliin.

12. Viivy, kunpa sen Luoja sallis, aina luonamme, äiti kallis! Kärsi, rohkaise, anteeks’ anna! Hengen siivillä lasta kanna. Suureks’ saatua kalleimpas anna itkeä helmassas! Taatto taivahan olkoon myötä, auttain, siunaten äidin työtä!

Lyyli Laitinen

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 11

Sokerijuurikasviljelyn pioneerinä

Ensimmäinen kaupunkimatkani

Oli sunnuntaiaamu, ja isä tuli herättämään minut. Hän sanoi: ”Pane päällesi pyhävaatteet, sillä nyt lähdetään autoajelulle.” En tien-nyt yhtään, mihin sitä mentiin. Juotuamme aamutsaijut ja syötyämme voileivät siirryimme kiireen vilkkaa tienvarteen odottamaan autoa. Arvasin, että sieltä tulisi Lipiäisen auto.

Silloin vasta isä ilmaisi, että olimme menossa Sortavalan laulujuhille, sillä siellä vietettiin Kalevalan 100-vuotisjuhlia. Matka sujui ilman mitään kummeluksia. Edes rengaskaan ei puhjennut, mikä oli kuulemani mukaan hyvin yleistä siihen aikaan.

Minulle se oli muistaakseni toinen automatkani. Ensimmäinen automatkani oli Kurkijoen kirkolle muistaakseni Lakkosen Adolfin ja Hiltusen Saimin vihkiäisiin, joten autokyyti oli jotain ihmeellistä ja siksi nautinto jo sinänsä Yksi asia minua aluksi hiukan jännitti eli se, kuinka auto jaksaisi ajaa jyrkät ylämäet ylös asti.

Olin kuullut, että Loks-kummun sepän autolla saattoi joutua ajamaan pakilla jyrkän ylämäen, sillä se oli paljon hitaampi kuin ykkösvaihe, ja jaksoi vetää jyrkänkin ylämäen. Mutta tässä autossa oli sen verran voimakas moottori, että se jaksoi vetää kaikki mäet aivan hyvin, vaikka ne näyttivätkin ihan hirveen jyrkiltä, kun niitä katseli vastakaiselta mäeltä. Hyvin kaikesta selvittiin ja perillä oltiin hyvissä ajoin.

Kalevala-juhla

Auto saatiin pysäköidä uuden Karjalan sillan lähelle merkitylle paikoitusalueelle, joka sijaitsi pitkän keltaisen rakennuksen seinän vieressä.. Rakennus oli Sortavalan sairaala, jossa muun muassa minä poika olen ensi

parkaisuni päästänyt.

Kun auto oli saatu pysäköityä, läksimme kävelemään juhlapaikalle. Se sijaitsi Vakkosalmen puistossa, jonne oli rakennettu laululava laulajia varten, joita oli useampia satoja. Me saimme hyvät paikat katso-
mosta, sillä juhla-kulkue ei ollut vielä saapunut.

Kaupungin keskusta-
pystytetty Runonlaulajan patsas paljastettiin ensin. Sieltä läksi juhla-kulkue Vakkosalmen puistoon, jossa siis oli Kalevalan 100-vuotisjuhlan pääjuhla. Kun kulkue alkoi lähestyä juhlapaikkaa, se tuntui nuoresta pojasta tulla juhlalliselta. Lippukulkueet, soittokunnat ja kansallispukuihin pukeutuneet laulajat, joita oli useita satoja, ja lisäksi paljon juhla-kansaa saapui kulkueena puistoon.

Kun juhla-kansaa ja laulajia olivat sijoittuneet paikalleen, alkoi juhla-ohjelma, joka oli hyvin lauluvuoroista. Se oli mielenkiintoista kuunneltavaa, vaikkakin minä mikään laulupoi-
ka olin. Olihan siellä jotain kuva-
miakin ja joitain lausuntaesityksiä.

Yksi kuva-
elma jäi minulle erikoisesti mieleen, kun Väinämöinen lauloi Joukahaisen suohon. Aikansa siinä toisiaan laulamalla uhitellen ryhtyi Väinämöinen jo tosi toimiin ja rupesi laulamaan Joukahaisen suohon. Se meni jo yli ymmärrykseni, kun Joukahainen vähän kerrallaan painui aina syvemmälle ja syvemmälle niin, ettei hänestä näkynyt enää muuta kuin lakki.

Sitä en muista, painuiko Joukahainen niin syvälle, ettei näkynyt mitään. Oli se niin ihmeellinen tapaus, että piti kauan aikaa ihmetellä, kuinka oli mahdollista, että toinen vajosi tuolla tavalla suohon. Sellaista oli silloin kymmenvuotiaan pojan ajatusmaailma.

Väliajalla me kävimme tutustumassa Kuhanvuoreen, jossa Vakkosalmen laululavakin sijaitsi. Kuhanvuoren korkeimmalla kohdalla sijaitsi näkötor-
ni, josta oli laajat näköalat kaupungille ja laajalle Laatokan lahdelta. Väliajalla saimme myös tutustua runonlaulajiin, jotka laulelivat Kalevalaa niin, että kaksi kalevalaista miestä istui penkillä vastakkain ja piteli toinen toisiaan käsistä ja lauloi kalevalaista runoutta samalla kumartuen laulun tahdissa toinen eteen ja toinen taakse päin. Heidän laulamansa säkeet saattoivat kuulua esimerkiksi: ”Veli kulta veikkoseni, kauris kasvinkumppanini, lähe nyt kanssani laulamahan, saa kera sanelemahan, su-kuvirttä suoltamahan, laji-virttä laulamahan jne.”

Kävellessämme vastaan tuli meidän kylän opettaja Helga Grunsdröm, joka oli myös minun opettajani. Isän kanssa keskusteltuaan hän sanoi minulle: ”Sinun täytyy syksyllä kirjoittaa aine tästä Kalevalan laulu-juhlasta.” Silloin ajattelin, etten varmaan kirjoittaisi. Muistan, että syksyllä minua jännitti, jospa opettaja muistaisi tuon reissun ja pyytäisi minua kirjoittamaan siitä aineen. Mutta ei siitä ole puhuttu mitään sen jälkeen. Nyt siitä on kulu-
nut 67 vuotta.

Mentyämme väliajan jälkeen takaisin juhla-
kentälle alkoi jälleen ohjelma, jossa oli lauluesityksiä sekä kansantanssien ja lausuntaesityksiä. Niin saatiin Kalevalan 100-vuotisjuhlit lop-
puun, ja kotimatka alkoi. Parkkipaikalle oli kaikkiaan pysäköinyt vähän yli 20 autoa. Sellainen oli auto-
kanta silloin.

Kotimatka sujui aivan mainiosti, sillä tiesin, että auto jaksaisi vetää jyrkätkin ylämäet. Sitäkään ei tarvinnut jännittää. Tuo oli yksi

nuoruusaikani muistorik-
kaimmista päivistä.

Helavalkeat

Seuraavana päivänä oli joukko nuoria kokoontunut yhteen, minä muiden jou-
kossa. Ei meillä mitään eri-
koista syytä kokoontumi-
seemme ollut mitä nyt omaksi iloksi, kun ei vielä uimaankaan oikein tehnyt mieli, sillä vedet olivat vielä kylmiä.

Kun minä olin kertonut, että olin edellispäivänä Sor-
tavalassa Kalevalan sata-
vuotisjuhlissa ja että siellä oli ollut aika paljon auto-
ja, niin päätimme heti mennä maantien varteen, näkyisikö niitä.. Autoja ei muuten kovin paljon nor-
maalisti kulkenut, mutta jospa nuo juhlat toisivat vä-
hän lisää niitä meidänkin teille. Auto oli siihen aikaan meistä nuorista näkemisen arvoinen kulkuväline.

Nuo Kalevala-juhlat oli-
vat muistaakseni Hellun-
tain tienoissa, ja olimme kuulleet vanhemmilta, että ennen vanhaan oli poltettu helavalkeita noihin aikoihin noitien ja maahisten lepytämiseksi. Samalla oli toivottu hyvää vuodensatoa. Niinpä mekin syytimme omat helavalkeamme ja toivoimme näkevämme paljon autoja, mutta ei niitä kovin paljon kulkenut, mut-
ta muutamia sentään.

Eivät nuo valkeat muutenkaan meille mitään on-
nea tuoneet. Kävi nimittäin niin, että minua pari vuotta nuorempi sisareni oli tullut sinne polkupyörällä ja läh-

Oi niitä aikoja

entisiä ja lapsuusvuosia noita

Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijolle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muuttavat päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.

Eino Heikinmaa

tenyt ajelemaan jonnekin ja aikunut palata vielä sinne nuotiopaikalle, joka sijaitsi aika jyrkän mäen alla. Kun hän oli ollut palaamassa nuotiopaikalle ja laskenut sitä mäkeä alas aika vauhtia ja vähän heikolla ajotaidolla, hän oli mäen alla ajautunut pehmeään hiekkaan, jossa hän oli menettänyt pyöränsä hallinnan ja lentänyt pyörineen aika kuperkeikan.

Onneksi hiekka, johon sisareni suistui, oli pehmeää. Kaipa ne hyvät haltijat suojelivat Ellaa niin, ettei tullut mitään murtumia, mutta nahka kärsi aika paljon sannaan raapimisesta.

”Sokerijuurikas oli tullut Suomeen uutena viljelyskasvina jäädäkseen.”

Siihen loppui meidän helavalkeitemme pito ja autojen laskeminen. Sammutimme nuotion ja suuntasimme matkan kohti kotejamme, jonne oli matkaa toisilla yksi toisilla kaksi kilometriä. Ne taisivat olla ensimmäiset ja viimeiset helavalkeat, joissa minä olen ollut mukana.

Maatalouskerho- toiminta

Maatalouskerhotoiminta oli aika vilkasta meidän kylässä niin kuin monessa muussakin kylässä koko pitäjän alueella. Kun oli täytänyt määrätyn iän, niin voi ryhtyä kerholaiseksi, joko keittiökasvipuolella tai siten vasikan- tai vaikkapa kanankasvatuspuolella. Vanhempi sisareni oli ollut jo pari vuotta mukana kerholaisena ja kasvattanut keittiökasveja. Taisipa jonnain vuonna olla sipulia oik-
kein myyntiinkin asti.

Minä olin kolmena vuonna kerholaisena ennen talvisotaa. Ensimmäisenä vuonna viljelin muistaakseni joitain keittiökasveja, mutta sitä seuraavina kahtena vuonna ainoa kasvini oli sokerijuurikas. Ensin kasvuala oli 25 aaria, mutta toisenä vuonna jo puoli hehtaaria. Se jäikin sitten viimeiseksi kerholastakseni.

Sokerijuurikas oli tullut Suomeen uutena viljelyskasvina jäädäkseen. Oli huomattu, että se menestyy Suomenkin olosuhteissa, siksi Suomeen rakennettiin Salon ja Antrean tehtaat. Salon tehdas oli tietenkin Länsi-Suomea ja Antrean tehdas Itä-Suomea varten.

Sokerijuurikas tutuksi

Suomen Maatalouskerho

otti sokerijuurikkaan viljelyn tunnetuksi tekemisen ohjelmistonsa. Se alkoi myös tarjota sokerijuurikasta vanhemmille kerholaisille viljeltäväksi, sillä siitä oli mahdollisuus saada rahallistakin tulosta. Lisäksi sen naatit olivat hyvää nautakarjanrehua. Se ei tarvinnut mitään varastosuojaa, sillä se jalostettiin tehtäällä sokeriksi jo samana syksynä. Sen jäätyminen-
kään ei tehnyt sitä aivan arvottomaksi.

Vertailuna esimerkiksi lanttu, punajuuri ja porkkana, jotka vaativat hyvät säilytystilat, jotta ne säilyivät keväthalveen asti, jolloin niistä olisi saanut parhaan hinnan. Myös kotitaloudessa ne olivat arvokkaita vitamiinilähteitä.

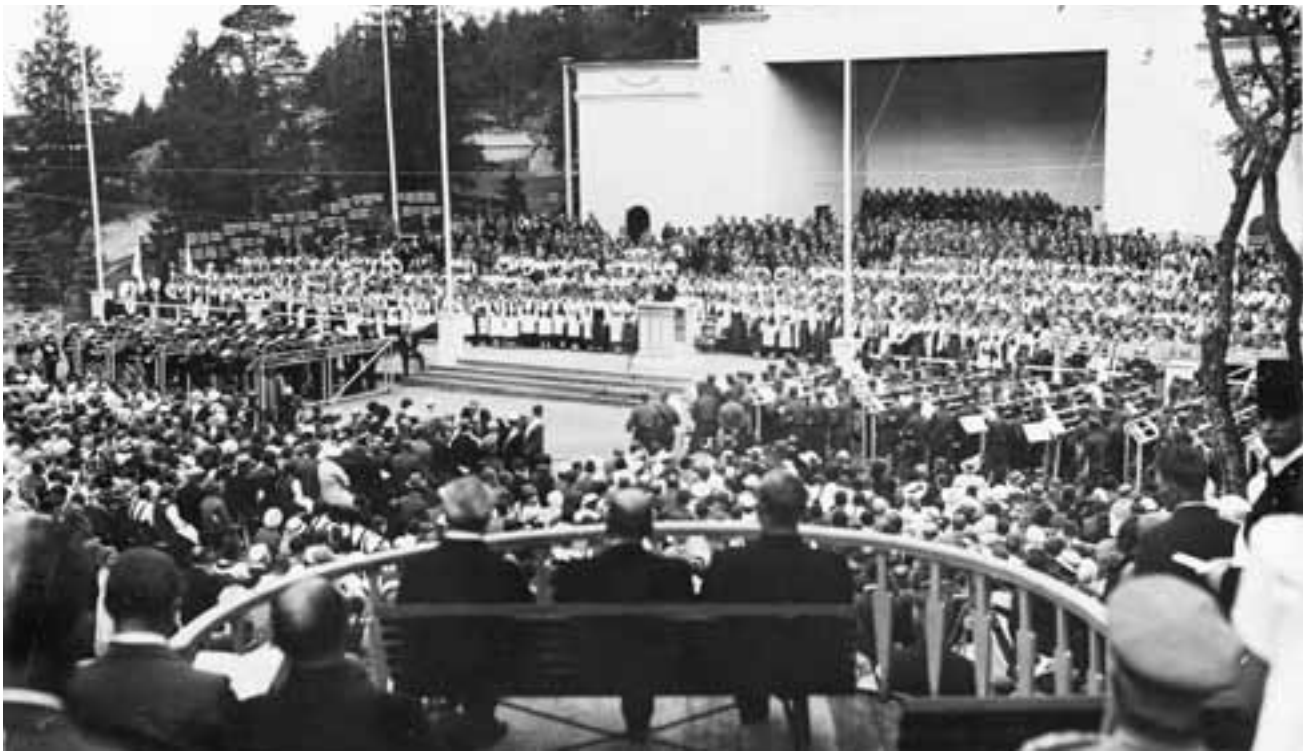
Toisaalta sokerijuurikas vaati hyvän lannoituksen. Esimerkiksi maan ph-arvon piti olla vähintään viisi tai yli. Paras silloisten suositusten mukaan oli kuuden kieppeillä. Kun neuvoja kävi meillä syyskierroksella ja kysyi isältä, voisiko tämän poika ottaa sokerijuurikasta kerhopalstaansa.

Koska isällä ei ollut mitään sitä vastaan, että jotain uuttakin voisi kokeilla, niin neuvoja otti mahdolliselta kylvöalueelta maanäytteet, josta näkisi, olisiko se sopivaa aluetta sokerijuurikaalle. Näytteet otettiin vajaan hehtaarin alalta, josta ensimmäisenä vuotena otettiin juurikkaalle noin 25 aaria. Tarkoituksena oli, että jos siitä tulisi tulosta, niin lisättäisiin toinen puolikas seuraavana vuonna.

Kun sitten keväthalvella päiviä alkoi ilmaantua pelloille, tuli kerhoneuvoja taas käymään kevätkierroksellaan ja toi tullessaan analyysejä ottamastaan maasta. Vähän jännitti, olisivatko maat sopivia juurikasmaita vai täytyisikö luopua koko juurikashommasta. Olin jo talven aikana totutellut siihen, että seuraavana kesänä kerhopalstassani kasvaisi sokerijuurikasta, jota ei muilla kylän kerholaisilla tietääkseni ollut.

Lähes sopiva maa

Neuvoja otti paperit laskustaan ja alkoi sieltä lukea: ”Tuossahan ne ovat. Eivät nämä mitenkään huonoja ole muuten kuin happamuuden suhteen olisi toimimisen varaa noin prosentin verran, mikä on kyllä aika paljon. Mutta kyllä minun mielestäni kannattaa kylvää, vaikka kokeilumielessä, että näkee, kasvaako juurikas muuten näissä

Sortavalan laululava täyttyi monisatapäisestä kansallispukuisesta laulajajoukosta.

maissa. Vähän monihaaraisihan ne voivat olla, mutta kyllä niistä vaivanpalkan saa.

Ja onhan se aina opettelemista uuden kasvin viljeleminen, oli se sitten mitä hyvänsä niin, että kyllä minun nähdäkseni pojan kannattaisi antaa yrittää tällaisessakin maassa. Siinä on monta muutakin opittavaa kuten kylvö, harvennus ja haraukset, jotka vaativat omat taitonsa, vaikka ne tullaan opastamaan, kun se aika tulee. Kylvö suoritetaan mahdollisimman aikaisin hyvin muokattuun ja tasaiseen maahan noin 35 senttimetrin rivivälein.”

Lannoituksesta neuvoja antoi myös ohjeita, ja isä tuntui seuraavan niitä tarkasti ja kyseli vielä lisää siitä, mikä oli jäänyt epäselväksi. Neuvoja opasti: ”Kylvettävälle alueelle olisi hyvä, jos siihen saisi jostain sammutettua kalkkia. Se auttaisi jo tänä vuonna, mutta sitä tuskin mistään saa, ja se on aika kallista ostaa. Mutta jos teillä on säästynyt tuhkaa, niin kylväkää sitä. Silläkin on kalkin tapainen vaikutus, mutta täksi vuodeksi siitä ei ole paljon apua. Mutta säästäkää nyt kaikki tuhkat ja kylväkää tuohon toiseen lohkoon, joka tulee ensi vuonna kylvettäväksi, niin se voi auttaa jo ensi vuoden satoon.”

Kylvö ja harventaminen

Niin saimme rautaisannoksen sokerijuurikkaan viljelyksestä, joten sen jälkeen oli hyvä ryhtyä juurikkaan viljelyyn. Kun kevät oli edistynyt niin pitkälle, että päästiin maan muokkauseen, se ei tuottanut mitään vaikeuksia, sillä maanlaatu oli hyvin muokkautuvaa multamaata ja loivaa rinnettä.

Kun vielä apulannat oli levitetty ja viimeinen tasaus oli suoritettu, oli kylvön vuoro. Se suoritettiin Fixmerkkisellä yksirivisellä kylvökepillä. Se olikin tarkkaa työtä, jotta tuli oikea riviväli ja suorat rivit. Kylvökeppi oli kai saanut nimensä siitä, että se muistutti viisi senttiä läpimitaltaan olevaa peltikeppiä, jonka toisessa päässä oli lautaset niin kuin normaalissakin lautaskoneessa. Kun sitä työnnettiin maanpintaa pitkin, niin pyörivät lautaset pyörittivät syöttäjää putken alapäässä, joka syötti säädetyn määrän siementä maahan. Pyörivät lautaset peittivät lopuksi siemenen.

Ensimmäiset taimet ilmestyivät jo runsaan viikon kuluttua kylvämisestä, ja lisää ilmestyi aika hyvään tahtiin. Niin alkoi harvennukseen valmistautuminen. Minulle se ei ihan mitään uutta ollut, sillä olin jo joutunut turnipsia harventamaan. Sokerijuurikkaan taimet olivat vain paljon hennompia kuin turnuksen. Kaiken lisäksi monet rikkaruohot olivat aika lailla samantapaisia kuin itse sokerijuurikas, mutta kyllä pian sitä oppi tuntemaan, mikä on juurikas

ja mikä rikkaruoho.

Kun harvennus oli saatu tehtyä, alkoi melko pian ensimmäinen haraus, joka oli tehtävä aika varovasti silloin, kun taimet olivat vielä aika pieniä. Mutta se oli tehtävä riittävän usein, ettei rikkaruoho päässyt valtaamaan koko juurikaspeltoa. Meillä se tehtiin työnnettävällä Pland Junior –käsiharalla, johon kuului leikkaavia ja möyhentäviä teriä.

Harauksen avulla pidettiin maa kuohkeana ja rikkaruohoista vapaana, lisäksi rivien kohdat täytyi möyhentää kuokalla ja samalla poistaa myöhemmin itäneet taimet ja rivin kohdalla olevat rikkaruohot. Siinä riittikin kerhopojalle hommia koko kesäksi. Lisäksi piti pitää kirjanpito kaikista menoista ja töistä, mitä oli tehnyt itse ja kuinka paljon oli vierasta työvoimaa käytetty kerhopalstan hoitoon.

Ensimmäinen sato

Kun muut kesätyöt olivat loppuillaan, alkoi juurikkaan nosto, joka oli pelkkää käsi-työtä. Naatista sokerijuurikas vedettiin ylös maasta. Normaalisti lähti kaksi juurikasta kerrallaan. Sitten koputeltiin kahta juurikasta vastakkain, millä karisteltiin niistä multa pois ja laitettiin riviin. Sen jälkeen listittiin listinveitsellä naatit pois ja heiteltiin pieniin kaseihin, joista ne ajettiin johonkin sopivaan paikkaan, mistä ne saatiin mättää autoon tehtaalle vietäväksi.

Ensimmäinen juurikassatoni ei ollut mikään hyvä, koska juurikkaat olivat sellaisia karvaturreja, niin kuin neuvoja oli epäiltytkin. Mutta ne olivat kuitenkin aivan tehtaalle käypää tavaraa. Ja niin oli ensimmäinen vuoteni sokerijuurikkaan viljelijänä lopussa.

Vuoden tulos ei ollut mitenkään mieltä ylentävä, mutta kuitenkin sen verran tuli tulosta, että siitä riitti vielä innostusta yrittää seuraavanakin vuotena. Sain myös tehtaalta hiukan viljelijäsokeria, mikä oli merkitävä etu, sillä sokeri oli siihen aikaan rahanarvoista tavaraa. Sen lisäksi karja sai

”Voi vain arvata, miltä tuntuu, kun hyppää laiturilta suoraan päin pohjaa.”

naateista ravitsevaa ja tuoretta rehua.

Jo ennen syyskyntöä alkoi seuraavan kesän juurikasmaan kunnostaminen. Siihen ajettiin melkoinen karjanlantamäärä ennen kyntämistä. Sitten talven aikana sille levitettiin happamuuden vähentämiseksi kaikki tuhka, mitä talossa talven aikana syntyi.

Seuraavana keväänä odottelin jännityksellä, mihin aikaan päästäisiin kylvöhommiin. Toivoin, että pelolle pääsisi varhain, sillä juurikas vaatii pitkän kasvuaajan. Kevät olikin suhteellisen aikainen. Tarkalleen en kylvöaikaa muista, mutta juurikkaan kannalta koko kesä oli suotuisa, joten oli

odotettavissa hyvää satoa. Ja kyllä se olikin aivan kohtalainen. Neuvojakin, joka oli juurikaskuormaa hakevan auton mukana, ihasteli juurikkaiden laatua ja mallia ja pyysi: ”Saisinko ottaa muutamia malliksi siitä, millaisia juurikkaiden oikein pitäisi olla?”

Suurimmat sokerijuurikkaani olivat noin kilon painoisia ja sopusuhtaisia, eivät mitään karvaturreja. Vaikka kesä 1939 oli kaikin puolin hyvä, niin kaikesta huolimatta synkät pilvet leijailivat Euroopan ja Suomenkin taivaalla.

Leiripäivät

Maatalouskerholiitto järjesti joka vuosi maakunnallisia leiripäiviä, joissa kahdessa minäkin kerkesin käydä. Toiset niistä pidettiin Kurkijoella ja toiset, joissa kävin, olivat Sortavalassa Vakkosalmen laululavalla. Siellähän minä olin ollut aiemminkin, kun siellä vietettiin Kalevalan 100-vuotisjuhlia.

Leiripäivien ohjelma oli hyvin - sanoisinko – kevyttä, ei mitään pitkiä puheita, ja esitelmätkin olivat yleensä kiinnostavista aiheista ja sopivan mittaisia. Siellä oli paljon pikku kilpailuja kuten perunankuorintaa, vastantekoa, köydenpunontaa ja myös urheilukilpailuja, tietysti myös henkistä ohjelmaa kuten laulu- ja lausuntaesityksiä. Yhtenä tärkeänä osana niillä oli seurustelu toisten pitäjien kerholaisten kanssa.

Kurkijoella pidetyiltä leiripäiviltä on mieleeni jäänyt erityisesti aamu-uinti, joka oli koitua minulle kohtalokkaaksi. Meitä läksi kolme tai neljä poikaa aamu-uinnille. Menimme siitä maatalousopiston oppilasasuntolan ja ruokalan ohi kulkevaa polkua pitkin kauempana olevalle uimalaiturille. Siltä johti raput veteen.

Joku kerkesi ennen minua ja laskeutui rappuja pitkin veteen ja kokeili syvyyttä laiturin päästä. Todeten sen noin metrin syvyiseksi hän läksi siitä uimaan. Minä olin tottunut hyppimään veteen, koska Ahvenlammin ja Iijoen vedet olivat niin kirkkaita, että niissä näki, kuinka syvää misäkin kohdassa oli.

En arvannut, että kahden metrin päässä oli vettä ainoastaan noin puolen metrin verran. Voi vain arvata, miltä tuntuu, kun hyppää laiturilta suoraan päin pohjaa. Onneksi siinä kohtaa pohja oli vain pehmeää savivallia, jonka aallot olivat siihen muodostanut. Joka tapauksessa se oli sellainen tälli, että niskani oli kipeä monta päivää. Lisäksi kasvoni olivat saven ja kuran peitossa, josta selvisin pesemällä ne kunnolla.

En puhunut siitä kenellekään, koska minua oli varoitettu, etten saisi hypätä pää edellä tutkimatta ensin veden syvyyttä. Siitä olisi voinut olla arvaamattomat seuraukset.

Peruna

Pistä poskeen perunaa, kyllä nälän tunne katoaa, samat vitamiinit saat, olipa se siikliä, sabinaa tai ostaraa.

Kokkaile uuniperunaksi, muusiin ja leivontaan: rosamundaa, pitoa, rekordia tahi puikulaa.

Kun talven tuulet viheltää, vaarmaan kuuma keitto lämmittää, kuori siihen nikolaa, amatsonee tai vaikkapa ukamaa.

Laita salaattiin, laatikkoon, mikseipä vaikka Janssoniin, siikli, bintje ja olumpia, et silloin pety tuloksiin.

Reseptissä sanotaan: paistin kanssa aina perunaa, keitä silloin famboa, sabinaa, herthaa tai matildaa.

Sellinen se on mehevävertinen, tärkkelyspitoinen, koisokasviheimoinen peruna, potatti, pottu, maaomena. (kukankin voi laittaa korvan taa!)

Fagervikin ruukki saksalaisine mestareineen, vaiko Pommerin sota toivat perunan Suomeen? Eipä tuota asiaa muistiin merkitty, mutta siitä asti on täällä perunaa käytetty.

Jos nenäsi on kuin suuri bintje, se sovi ei ollenkaan. Kun naama rusottaa rosamundan tapaan, onkohan silloin siirrytty perunaiseen pulloruokintaan?

Pommes myös on perunaa ja vaikka miten monessa muodossa. Nuoriso shipsejä pupeltaa, mitäpä muuta, sehän on perunaa!

Maahan ne pannaan ja maasta ne nostetaan, Siispä vaan innolla tuotetta jalostamaan ja nauttimaan.

Onerva
Kirjoitettu 1997

Maaliskuun muisto

Tie täynnä kulkijoita, pieniä, suuria evakoita. Kukaan ei tiedä, minne hän jatkaa, pakoa tätä raskasta matkaa.

Määräys saapui: Lähtö on eessä. Järkytys mielessä, silmät on veessä. Kaipaava katse kotia päin, viimeisen kerran sen nyt mä näin.

Vuolaina vuotavat kynnelten vanat, kurkkuhun tarttuvat hiljaiset sanat. Miksi on mentävä oudoille teille? Annettiin raskas taakka tää meille.

Rauhaa me toivoimme, lähteä saimme. Luojalta lohtua tuskaamme haimme. Rukous hartaana korkeimman puoleen, lohtua antoi tuskaan ja huoleen.

Terttu Ketola

MUISTA!

Lahjaksi

KURKIJOKI-KIRJAT
VIIRIT JA VAAKUNAT

Eskon puumerkki

Valmistuvia onnitellaan miljoonilla kukilla

Miljoonat ruusut ja monet muut kukat juhlistavat ylioppilaiden, ammattiin valmistuvien ja muutoin koulutyönsä päättävien juhlintaa touko-kesäkuun vaihteessa. Päättäjäisjuhlien tärkein kukka on edelleenkin leikkoruusu. Sen myyntimäärä liikkuu useissa miljoonissa. Kun mukaan lasketaan kaikenkoiset ja -väriset lajikkeet, määrä nousee lähes yhdeksään miljoonaan ruusuun. Ruusuista noin puolet on kotimaisia, loput tulevat useista maista eri puolilta maapalloa.

- Suosituin juhlakukka on pitkään ollut pitkävartinen punainen tai vaaleanpunainen ruusu, mutta yhä useammin koulutyönsä päättävää onnitellaan oransseilla, keltaisilla, valkoisilla, sinisillä tai monivärisillä kukkakimpuilla. Eikä kukkakaan välttämättä ole aina ruusu; gerberat, krysanteemit, kallat, liljat ja monet muut kukat soveltuvat yhtä hyvin niin juhlaan kuin arkeenkin. Viime vuosina suosiotaan ovat lisänneet myös pienet kiitoskimput, joita koululaiset ojentavat päätöspäivänä opettajilleen, selvittää Elina Raukko Kauppapuutarhaliitosta.

Toukokuun lopun koulupäättäjäisjuhlat ovat yksi vuoden neljästä suuresta kukkasesongista. Pääsiäinen ja äitienpäivä ovat myynnillisesti samankoisia koulupäättäjäisten kanssa, ja vain joulukuu on näitä suurempi. Noin kah-

den viikon mittaisen myyntijaksen arvoksi Kauppapuutarhaliitto arvioi noin 50 miljoonaa euroa.

Kevätjuhlien kukkia kannattaa hieman hoitaa, jotta niistä saisi mahdollisimman pitkän ilon. Kukat eivät siedä kuumaa, joten älä jätä niitä auringonpaisteeseen esimerkiksi auton takaikkunalle, vaan laita ne mieluimmin takakonttiin. Kun laitot leikkokukat maljakkoon, viillä sitä ennen terävällä veitsellä varsista pois parin

sentin pätkät. Kukkavirkistettä kannattaa käyttää, sillä se lisää kukkien kestoa useilla päivillä.

Yöksi maljakko on hyvä nostaa ulos, sillä viileä öinen kevätilma hidastaa kukkien luonnollista vanhentumista. Lisää vettä ja virkistettä, kun vesi maljakkossa vähenee. Kukinnan jälkeen kukat laitetaan kompostiin.

Kauppapuutarhaliitto ry

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. vuonna 1970
2. keskeinen henkilö ns. läskikapinassa
3. Martti Lutherin
4. mauste- ja lääkekasvi
5. nautaeläin mm. Tiibetissä ja Himalajalla
6. Veikko Huovinen
7. tupee
8. Bernadotte
9. Heikki Ritavuori
10. keinosiementäjä

MUISTA! Lahjaksi KURKIJOKI-KIRJAT VIIRIT JA VAAKUNAT

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Onnea ylioppilaille ja ammattiin valmistuneille!

Onnittele Osuuspankin lahjashekillä, verkkolahjakortilla tai rahastolahjakortilla

ALASTARON OP, LOIMAAN OP, LOIMAAN SEUDUN OP,
MELLILÄN SEUDUN OP, METSÄMAAN JA NIINIJOEN OP

Käytähän ilmoittajiemme palveluita!

Tarjoukset voimassa: perjantai – lauantai 27.-28.5.2005

Paikkakunnan parhaat valikoimat!

HK Naudan paistijauheliha
400 g (4,98 kg)

1,99 rasia

Norjalainen Merilohi

2–3 kg
2 kalaa/tal.

4,59 kg

HK Kabanossi grillimakkarat
400-500 g (5,73-4,58 kg)

2,29 pkt

Hovi Tuorejuustot
200 g (9,95 kg)

1,99 rasia

Atria Peruna-, punajuuri- tai italiansalaatti
500 g (2,58 kg)

1,29 rasia

KOFF III-olut 12-pack
6,70 + 1,20 (1,69 l)

7,90

Atria Marinoitu porsaasi pihvifilee
n. 800 g

7,99 kg

Kariniemen Broilerin maustetut filepihvit
590 g (10,15 kg)

5,99 rasia

Suomalainen Naudan ulkofilepihvi myös punaviini marinoituna

15,90 kg

LOIMAN KAUPPAKESKUS

Alko 762 2062

nonstop parturi 040-765 7028

Kahvila Helmi 762 4432

LOP-Kultapiste 763 2150

Olga 762 1413

Ritvan ja Olin Eines-keittiö 76368520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR